

สารนิพนธ์เรื่อง	ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับป่าชุมชน
คำสำคัญ	ป่าชุมชน
นักศึกษา	จรินทร์ วิริยา
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.นิพันธ์ จิตะสมบัติ
หลักสูตร	นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายมหาชน
คณะ	นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ.	2556

บทคัดย่อ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ยอมรับสิทธิของบุคคลที่รวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม อนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติและมีส่วนร่วมในการจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และยังอาจมีส่วนร่วมเกี่ยวกับภาครัฐและชุมชนในอันที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม จารีตประเพณี และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ หรือการให้สิทธิแก่บุคคลในการบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อให้ประชาชนหรือชุมชนเกิดจิตสำนึกในความเป็นเจ้าของทรัพยากรธรรมชาติและร่วมมือกันในการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยรัฐจะให้การสนับสนุนและส่งเสริมในการให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมดังกล่าว

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ยังคงหลักการดังกล่าวและได้ขยายการคุ้มครองสิทธิดังกล่าวให้กว้างขวางขึ้นมากกว่าชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมอีกด้วย นอกจากนี้ ยังตัดเงื่อนไขบางอย่างออกไป เช่น การกำหนดให้ต้องมีกฎหมายรองรับ “ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ทำให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิได้โดยไม่ต้องรอให้มีกฎหมายเสียก่อน ดังบัญญัติไว้ใน มาตรา 66 มาตรา 67 และมาตรา 85 เป็นต้น

แนวคิดและหลักการข้างต้น แสดงให้เห็นว่าผู้ร่างกฎหมายและสังคมเริ่มยอมรับการมีอยู่ของสิทธิของชุมชน และให้ความสำคัญมากขึ้นกับประเพณี วัฒนธรรม หรือความเชื่อของชุมชน เป็นการปรับแนวคิดในระบบกฎหมายที่ยอมรับเฉพาะสิทธิของรัฐและสิทธิของเอกชน มาเป็นการยอมรับสิทธิของชุมชนเหนือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนนั้น ซึ่งเป็นแนวคิดดั้งเดิมในกฎหมายไทยก่อนการรับเอาแนวคิดของกฎหมายภาคพื้นทวีปยุโรปมาปฎิรูประบบ

กฎหมายไทยจึงเห็นได้ว่า ป่าชุมชนเป็นสิทธิที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ แต่เนื่องจากปัจจุบันกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ยังไม่เพียงพอแก่การจัดการป่าชุมชน

ทั้งนี้ตามแนวคิดของ โทมัส ดาย (Thomas R. Dye) ซึ่งวิเคราะห์กระบวนการทางการเมือง ในการกำหนดนโยบาย สามารถแบ่งพัฒนาการของนโยบายป่าชุมชนได้เป็น สองขั้นตอน โดยขั้นตอนแรก คือ การก่อตัวของนโยบายสาธารณะ (Public Policy Formation) และขั้นตอนที่สอง คือ กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ (Public Policy Decision – Making) เริ่มตั้งแต่การทำความเข้าใจปัญหาทางสังคม อันเป็นที่มาของการก่อตัวและกำหนดนโยบายป่าชุมชน จนกระทั่งการบรรจุทางเลือกให้นโยบายป่าชุมชนเป็นข้อเสนอหนึ่งเพื่อแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจากผลสรุปแนวคิดทฤษฎีทั้งหมดแล้วจะเห็นว่าป่าชุมชนเป็นทางออกที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาทรัพยากรป่าไม้และที่ทำกินของประชาชน ดังนั้นรัฐจึงควรตรากฎหมายป่าชุมชนเพื่อมารองรับการจัดตั้งและบริหารป่าชุมชนต่อไป

THEMATIC TITLE	LEGAL PROBLEMS ON COMMUNITY FOREST
KEYWORDS	COMMUNITY FOREST
STUDENT	JARIN VIRIYA
THEMATIC ADVISOR	ASSOCIATE. PROFESSOR DR. NIPANT CHITASOMBAT
LEVEL OF STUDY	MASTER OF LAW PUBLIC LAW
FACULTY	FACULTY OF LAW SRIPATUM UNIVERSITY
YEAR	2013

ABSTRACT

The Constitution of the Kingdom of Thailand of 1997 accepts the right of persons gathering into original local community, conserves or restores the local traditions, custom or wisdom, good arts or culture of locality and nation and participating in managing maintenance and utilization from natural resources and environment with balance and sustainability; and there is a participation with public sector and community to conserve natural resources, environment restoring, tradition and custom and utilization of natural resource and bio-diversity, so that people or community have consciousness in ownership of natural resources and jointly maintain environment. The government will support and promote people to participate in such matter.

The Constitution of Thailand of 2007 maintains such principle and extends protection of such right to be more widely than former local community. Furthermore, it curtails some conditions, for example, determining the laws to support such right "according to the specified laws", so people can exercise the right without waiting for the laws, as specified in Section 66, Section 67 and Section 85.

The above concept and principles show that the law drafter and society start to accept the right availability and right of community and emphasize more on the importance of tradition, culture or belief of community to adjust concept in legal system accepting only the right of the state and right of private sector to accept the community right over the natural resources and environment in such community, which is the original concept in the Thai law, before the adoption of the law concept in the continental Europe to reform the Thai legal system. Therefore,

it is seen that community forest is the right adopted by the constitution. However, because presently, the enforcing law is not sufficient for managing community forest.

For this, according to the concept of Thomas R. Dye, who analyzed the political process in determining the policy, development of community forest policy could be divided into two phases. In the first phase, it was the public policy formation and in the second phase, it was the public policy decision-making; starting from understanding about social problems which were the source of community forest policy formation and determination until it address the choice of community forest policy to be recommendation to solve problems of destruction of natural resources and environment. From summary of all concept and theory, it can be seen that community forest is the important solution to solve problems of forest resource and area for earning living of people. Therefore, the government should promulgate law of community forest to support establishment and management of community forest further.